

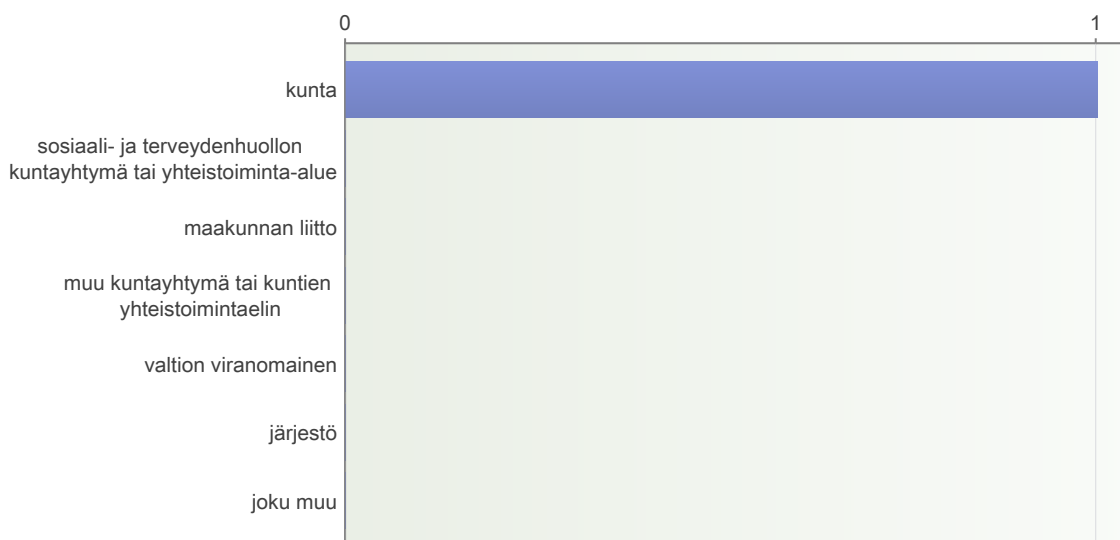
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kouvolan kaupunki	Arja Mikkola-Lehtinen	Lauri Lamminmäki	7.11.2016	Kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Väestön terveys- ja hyvinvointieroja voidaan kaventaa yhteiskuntapolitiisilla keinoilla kuten puuttamalla köyhyyteen, koulutukseen ja työllisyyteen. On vaikea arvioida, miten uudistuksella näihin pystytään vaikuttamaan. Sosiaali- ja terveyspalveluissa terveyseroihin on mahdollista vaikuttaa palveluiden saatavuutta parantamalla ja pitämällä asiakasmaksut kohtuullisina huomioiden erityisesti heikommassa asemassa olevat. Mikäli päätösten ennakkovaikutusten arviointi otetaan kattavasti käyttöön, on mahdollista ehkäistä eriarvoisuutta lisääviä ratkaisuja päätöksenteossa. Tärkeää on, että hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on lakiluonnoksissa kirjattu sekä maakunnan että kuntien tehtäväksi. Ehkäisevä työ sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttävät onnistuakseen kaikkia toimintasektoreita sekä lakiin kirjattua yhteistyötä kunnan ja maakunnan kesken. Tehtävänjakoa toimijoiden kesken sekä yhteistyön rakenteita rajapinta/yhdyspintapalveluissa tulee kuitenkin selkeyttää; esim. mitä tarkoittaa ehkäisevä päihdetyö maakunnan ja kunnan tehtävänä. Uudistuksen jälkeenkin kunnan ja maakunnan asukkaat ja palvelujen asiakkaat ovat samoja, joten lailla tulisi varmistaa kannustinjärjestelmällä selkeämmin kunnan ja maakunnan yhteinen tehtävä asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Tämä edellyttää yhteisiä tietojärjestelmiä (esim. alueellinen hyvinvointikertomus) asukkaiden terveyden hyvinvoinnin tilanteen seuraamiseksi ja palvelujen tuottamisen perusteeksi. Väestön terveyden edistämisessä onnistuminen ja siitä koituvat kustannussäästöt edellyttävät yhteisiä toimia monisektorisesti (huomioidaan myös kulttuurin,

yhteisöllisyyden ja liikunnan palvelut) ja selkeitä palveluketjuja niin maakunnan sisällä kuin kunnan ja maakunnan välillä. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen näkökulma on huomioitava sekä maakunnan että kuntien palvelustrategioissa, sopimuksissa ja johtamisessa. Maakunnalle olisi säädettävä selkeä velvoite tuottaa tietoa alueen väestön terveydentilasta ja terveyskäyttäytymisestä alueen kuntien terveydenedistämistyön käyttöön.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Päivystyksen ja leikkaustoiminnan keskittäminen on vienyt huomion sote-uudistukselle asetettujen tavoitteiden edistämiseltä. Painopisteen muutos erikoissairaanhoidosta ja muista raskaista palveluista perustason palveluihin on vaarassa jäädä jalkoihin voimakkaassa keskittämisajattelussa. Täytyy kuitenkin huomioida, että tuo erikoissairaanhoidon on vain 20-25% kokonaiskustannuksista, joten 3 Mrd saavuttaminen kiihdyttämällä panoksia sinne, ei tuota haluttua lopputulosta. Vähäväkisissä maakunnissa (väestö alle 300 000) erikoissairaanhoidon ja päivystyksen keskittämisellä ei tulla saamaan juurikaan kustannushyötyjä ja siksi kustannushyödyt tulisi näissä maakunnissa saada aikaan erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen tuotannon tason integroinnin avulla. Valtioneuvoston esitysluonnokseen sote- ja maakuntauudistukseen liittyvistä laeista on kirjattu läpi linjan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä ja siihen liittyvä rahoitus. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden vahvistaminen on yksi uudistuksen keskeisistä tavoitteista ja siinä onnistuminen kriittinen menestystekijä tavoiteltujen kustannussäästöjen saavuttamiseksi. Lakiin kirjatun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän onnistumisen kannalta on keskeinen kysymys, miten kannustava on rahoituselementti. Seurannalla ja rahoitusjärjestelmällä tulee luoda riittävät kannustimet varmistamaan, että maakunnille ja kunnille osoitettavaa rahoitusta käytetään tähän tehtävään lain tarkoittamalla tavalla. Maakuntien (maakuntien rahoituslaki. 11 §) ja kuntien (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, 14 § ja valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, 3 §) valtionosuuden perusteena on ehdotettu käytettäväksi kannustinjärjestelmää (ns. hytekerroin), jonka tarkoituksena on varmistaa maakuntien ja kuntien aktiivinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen soteuudistuksen jälkeen. Seuranta- ja kannustinmittareita valittaessa tulee olla pohjana laaja käsitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Lakiesitykseen on sisällytetty kannustinjärjestelmien (maakunnan ja kuntien hyte-kertoimet) seurantamittarit, joiden kautta alueen ja kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa ja tuloksia voidaan arvioida. Ehdotetut mittarit kattavat suppeasti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueen, koska osin myös kansallinen tietopohja on puutteellinen. Eri ikäryhmiä ei seurantamittaristossa ole huomioitu riittävästi. Seurantamittareihin tulisi sisältyä myös kulttuurin ja osallisuuden mittareita, koska kulttuurilla sekä sosiaalisella osallisuudella on todettuja terveyttä edistäviä vaikutuksia ja sosiaalinen osattomuus ja yksinäisyys lisäävät tutkitusti laitoshoidon joutumista ja sosiaali- terveyspalvelujen lisääntyvää käyttöä ja sitä kautta kustannuksia. On hyvä, että liikuntaa kuvaavia mittareita on useampia. Mittarit ja niiden mukainen toiminta tulisi huomioida sote-palveluntuottajien laatukriteereissä ja palvelustrategioissa. Nykyisellä tietopohjalla ei voida luoda tasapuolista ja riittävän kattavaa kannustinjärjestelmää tai rahoituksenjakoperusteita. Palkkojen harmonisointi: Uudistuksessa noin 220 000 palkansaajaa vaihtaa työnantajan. Palkkojen harmonisointi tulee nostamaan huomattavasti henkilöstömenoja heti uudistuksen alusta alkaen ja nämä menot kumuloituvat vielä vuosittain. Palkkojen harmonisointiin ja yhteensovittamiseen liittyvät määräykset tulisi kirjata ns. voimaannpanolakiin siten, että harmonisointi voidaan toteuttaa järkevästi ja taloudellisesti kestävällä tavalla. Lisäksi palkkojen harmonisointi vaatii pitkän siirtymäajan. Kouvolassa vuoden 2009 alussa toteutetun kuntaliitoksen perusteella palkkojen harmonisoinnin voidaan arvioida lisäävän henkilöstömenoja yli 170 milj. eurolla vuositasolla. Esimerkiksi hoitohenkilöstön osalta pienetkin palkkamuutokset aiheuttavat suuret kustannukset, koska hoitohenkilöstön määrä on huomattava ja palkankorotukset heijastuvat myös vuorolisiin. Sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä tuottavuutta ei pystytä lisäämään samalla tavoin hallinnon rakenteita keventämällä ja päällekkäisyyksiä purkamalla kuten esimerkiksi kuntaliitoksissa. Harmonisoinnin aiheuttama kustannusten lisäys pitäisi siis kattaa muulla tuottavuuden paranemisella. Yksinomaan palkkojen harmonisointi vähentää jo merkittävästi 3 miljardin

euron säästötavoitteen saavuttamismahdollisuuksia.

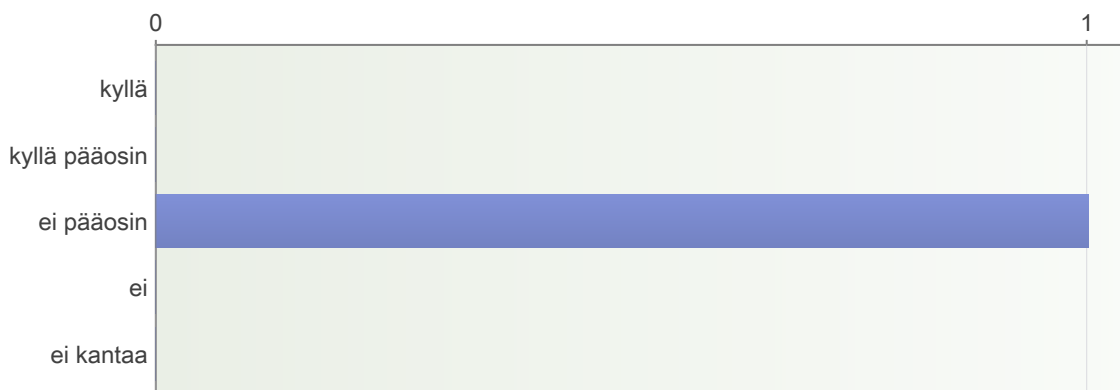
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö rajoittaa itsehallintoa merkittävästi ja maakunnille osoitettujen tehtävien itsehallinnollinen ohjaus on heikkoa (verotusoikeuden puut-tuminen, riippuvuus valtion rahoituksesta, rajoitettu oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta, sisäisestä hallinnosta ml. tukipalvelut sekä sopimisesta). Myös valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa sisältäen investointien ohjauksen sekä talouden ja toiminnan arviointimenettelyn (erittäin tiukat maakunnan alijäämän kattamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoitus-kehyykseen). Tämä johtaa siihen, että maakuntavaltuustot ja niiden vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvassa valtion (ministeriöiden) ohjauksessa vahvistaen valtion ohjausta alueilla yhdistettynä valinnanvapauden mukanaan tuomaan ja vaikeasti ennakoitavaan markkinaohjaukseen. Maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely turvaa suoravaikuttamisen mahdollisuudet ja vastaa nyky-lainsäädännön sääntelyä. Maakunnalle tulisi turvata nykyistä kunnallista itsehallintoa vastaava taloudellinen riippumattomuus valtiosta. Tämän lisäksi maakunnalla tulisi olla vapaus valtion linjauksia soveltavaan ja omaan aluetuntemukseen perustuvaan strategia- ja arviointityöhön sekä niiden käytännön toteuttamiseen operatiivisen toiminnan valinnoissa palvelutuotantoa ja investointeja koskien. Tätä puoltaisi myös maakuntien keskinäisten erojen ja erityispiirteiden parempi huomioituminen uudistuksessa. Kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksia ei tämän lakiesityksen perusteella kyetä takaamaan (läheisyysperiaate). Voiko esim. maakuntakaavan nähtävillöolo riittävästi toteuttaa asukkaiden osallistumista?

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiseksi?

Vastaajien määrä: 1

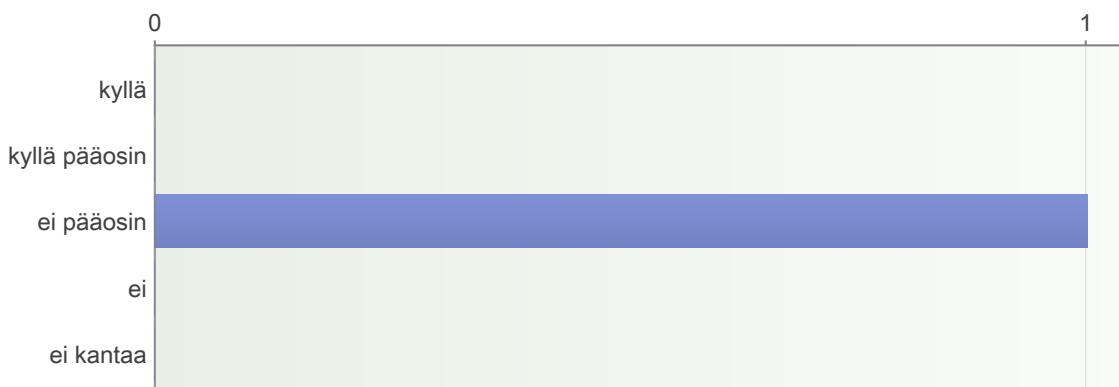
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakiluonnos perustuu rakenteeltaan ja sisällöltään kuntalain sääntelytapaan, joten ne antavat lähtökohtaisesti riittävän pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiseksi. Maakuntalaki koskee ensisijaisesti hallinnon järjestämistä. Sisältöjä koskevan erityislainsäädännön valmistelussa tulee erityisesti kiinnittää huomio siihen, että maakunnille jää ratkaisuvallta niille siirrettävien tehtävien hallinnon, päätöksenteon ja talouden järjestämiseen maakuntien itsehallinto huomioon ottaen. Tämä on välttämätöntä itsehallinnon näkökulmasta ja se on myös hallituksen aset-tamien sääntelyn purkutavoitteiden mukaista. Maakunnan hallinnon ja talouden järjestämistä ohjaavaa lainsäädäntöä ja sen kokonaisvaikutuksia on vaikea arvioida, koska keskeiset asiaan vaikuttavat muut säädökset ovat vasta valmisteilla (esim. Sote-valinnanvapaus, tehtävien erityislainsäädäntö).

Kun lainsäädäntöpaketin koko-naisuus ja sisältö ei ole tiedossa, on olemassa vaara, että asian käsittelylle ei ole riit-tävästi edellytyksiä. Tämä on perustavaa laatua oleva ongelma johon perustuslakiva-liokunta on kiinnittänyt huomiota edellisen sosiaali- ja terveydenhuollon lakipaketin yhteydessä. Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palve-lukesuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tu-kipalvelujen järjestämisen tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakun-tien päätöksille. Sinällään tukipalveluiden järjestäminen laajassa yhteistyössä on pe-rusteltua ja tästä on hyviä kokemuksia. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta. Luonnoksesta puuttuvat ko-konaan arviot uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin menoihin liittyvistä kustannuksista. Luonnoksesta puut-tuvat myös yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoitid kassavirrat sekä selvi-tykset niiden markkinavaikutuksista. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista. Palvelukeskuksia koskevat säännök-set rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Laki-luonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Epäselväksi jää myös maakun-tien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtionohjaukseen. Valtion asema päätöksen-teossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksien. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hal-litusten yhtiöoikeudellinen asema. Maakuntalakiluonnoksen mukaan valtioneuvos-ton asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin käyttövelvoitteen piiriin kuuluvista pal-veluista ja palvelukeskusten tehtävistä. Säännökset ovat väljiä ja ongelmallisia sekä maakuntien itsehallinnon että osakeyhtiölain kannalta eivätkä täytä asetuksenanto-valtuudelta edellytettävää tarkkarajaisuutta. Talous- ja henkilöstöhallinnon palve-luiden keskittämiseksi asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tuki-palveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lu-kuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottaja organisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Esim. alueelliseen yhteistyöhön perustuen tukipalveluja tuot-tavat tahot voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille, mikä varmistaisi, että talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut olisivat tuotettavis-sa tehokkaasti myös kuntien tehtävien tarpeisiin. Maakunnilla tulee olla itsenäinen toimivalta ja vastuu hoitaa itse henkilöstöjohtamiseen ja keskeisiin henkilöstötoimintoihin liittyviä tehtäviä. Tämä edellyttää riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä sopimukseen perustuvaa työjakoa mahdollisten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusten kanssa.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelu-rakenteeltaan sekä digitalisaation, ikääntymisen, muuttoliikkeen ja maakuntaudis-tuksen vaikutusten osalta hyvin eri tilanteessa. Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä sekä välttää lainsäädännöllisiä esteitä joiden jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Kunnan asukkaan (palvelun-käyttäjän) näkökulmasta sekä toiminnallisesti ja kansantaloudellisesti on tärkeää mahdollistaa sopimusjärjestelyt kuntien ja maakuntien kesken. Maakuntalakiluon-nos ei mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tehottomaksi ja kalliiksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjut, hyvin-voinnin ja terveyden edistäminen, elinkeinojen kehittäminen, aluekehittämisviran-omaisen tehtävät, maankäytön suunnittelu ja maakuntakaavoitus sekä liikenneasiat ja ovat kunta-, maakunta ja asukasnäkökulmasta kokonaisuuksia, jota edellyttävät toimivaa yhteistyötä, yhteistä suunnittelua ja kehittämistä sekä palvelujen organi-sointia. Yhteistyöjärjestelyistä, tuotannosta ja järjestämisvastuun siirrosta on oltava mahdollisuus sopia ottaen huomioon kuntien ja maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta estettä asukaslähtöiselle kehittämiselle ja palvelujen toteuttamiselle kuntien ja maakunnan välille. Maakuntalain tulee olla kuntalain ta-paan joustava ja mahdollistava, joten siihen tulisi lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Maakuntalakiluonnoksen 7 §:n mukaan maakunta voisi sopia järjestämisvastuun siir-rosta kunnalle, silloin kun siitä erikseen laissa säädetään. Sääntelytapaa tulisi muut-taa siten, että sopiminen olisi aina mahdollista, jollei sitä erikseen kielletä. Maakun-tien ja kuntien joustava mahdollisuus sopia tehtävistä on perusteltua, koska se mahdollistaa alueelliset erityispiirteet huomioivan maakuntien keskuskaupunkien ja suurimpien kaupunkiseutujen erityisroolin uudistuksessa ja siitä annettavan lain-säädännön määrittelemissä tehtävissä ja vastuissa. Kymenlaakson maakunnassa Kouvolan kaupunki vastaa vuonna 2009 toteutetun uuden kunnan muodostamisen jälkeen kooltaan ja asukasmäärältään puolta maakuntaa. Kunnat ovat olleet vah-vasti luomassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Ne ovat tähän asti vastanneet sekä palveluiden järjestämisestä että pääosin tuotannosta. Ne ovat me-nestyneet kansainvälisissä vertailuissa sekä laadun että kustannusten osalta ja asuk-kaat ovat pääosin olleet tyytyväisiä. Tähän nähden ei ole olemassa mitään perustei-ta sille, etteivätkö kunnat jatkossakin voisi olla mukana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuotannossa omistamiensa yhtiöiden kautta siltä osin kuin palvelut tule-vat olemaan valinnanvapauden piirissä. Kunnilla on osaamista, henkilöstö, toimitilat ja välineet. Kunnilla tulee olla paikallistuntemukseensa perustuen mahdollisuus so-siaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden tuottami-seen omistamissaan yhtiöissä. Ympäristöterveydenhuolto on tärkeä palvelu, joka toimii osana laajempaa kokonaisuutta (ympäristöpalvelut). Sitä ei ole tarkoituksen-mukaista siirtää maakunnalle. Sama koskee rakennusvalvontaa. Ympäristöpalvelut jäisivät hajanaiseksi ja toimimattomaksi kokonaisuudeksi ja palvelujen tarvittava yh-teistyö hankaloituisi olennaisesti. Yhteistyötä tarvitaan esim. lausunnoissa, lupahar-kinnassa ja valvonnassa. Jatkovalmistelussa on syytä kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että erityislainsäädännössä määritellään maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Toimi-valtarajojen tulee olla selkeitä. Eri asia on, että tehtävien järjestämisestä, tuotan-nosta ja yhteistyöstä voidaan sopia kuntien ja maakuntien kesken. Esimerkkinä tule-van maakunnan ja kunnan rajapintatehtävistä ovat työpajatoiminta sekä koulua ja nuorisopalveluja lähellä olevat toiminnat jotka tulee säilyttää kaupunkien tehtävänä ja verkostomuotoiset uudet toiminnot (esim. Ohjaamo) joiden kehittyminen tulisi turvata kuntajohtoisena jatkossakin.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

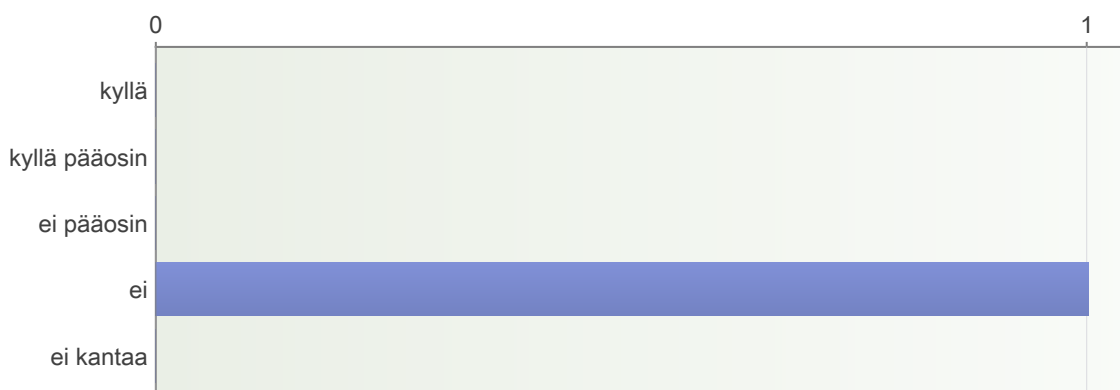

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaisen suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

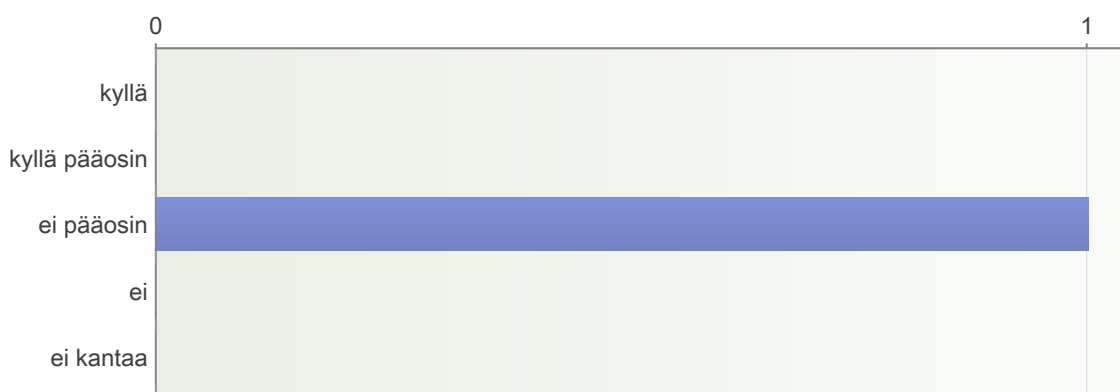
Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalain 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämistä vastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja

toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle. Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin. Maakunnan palvelulaitos erityisesti sotepalveluiden osalta integroisi erikoissairaanhoidon, sosiaali- ja terveystaloudet yhdeksi kokonaisuudeksi. Valinnanvapaus perustason terveydenhuollon palvelujen osalta pakottaisi palvelulaitoksen yhtiöittämään merkittävän osan sen tuottamista palveluista, mikä päinvastoin hajottaa koko uudistuksen tavoitteena olleen soteintegraation, lisää hallintoa, häiritsee resurssien oikeaa kohdentamista ja aiheuttaa osaoptimoitua ja kustannustason nousua. Maakuntauudistuksen tavoitteena on hallinnon yksinkertaistaminen siten, että työnjako on selkeä valtion, alueiden ja kuntien kesken. Pelastustoimen ja ensihoidon osalta on esitetty, että palveluiden järjestämisvastuu ja palvelutuotanto keskitettäisiin viidelle yliopistosairaalaa ylläpitävälle maakunnalle. Tätä on perusteltu muun muassa sillä, että siten pystytään varmistamaan pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö myös tulevaisuudessa. Tavoite on sinänsä kannatettava, mutta siirrettäessä tehtäviä alueille on ensisijaisena ratkaisuna oltava toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille. Itsehallintoalueiden perustaksi on linjattu nykyinen maakuntajako, joten pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden keskittäminen viidelle alueelle ei ole perusteltua. Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on oltava kaikilla 18 maakunnalla. Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen viidelle alueelle heikentää huomattavasti lähipalveluiden integraation toteuttamista ja aiheuttaa demokratiavajeen. Jos pelastustoimen ja ensihoidon vastuu keskitetään viidelle maakunnalle, niin näkemyksemme mukaan demokratiaa parannetaan parhaiten siten, että ensihoidolle ja pelastukselle tehdään oma, ylimaakunnallinen palvelulaitos. Ylimaakunnallisella palvelulaitoksella on hallitus, joka on valittu demokraattisesti kaikista yhteistoimintasopimuksen mukaisista maakunnista.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Maakuntien saamaa rahoitusta ei tulisi korvamerkitä eri palveluille tai tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille

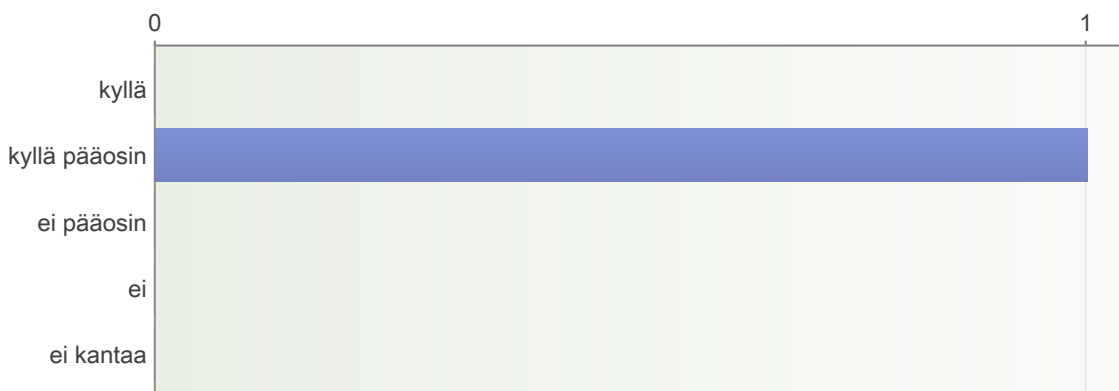
siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Maakuntalakiin esitetyt säännökset alijäämien kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittaminen ovat aivan liian kireitä. Kriteerit myös rajoittavat aidon itsehallinnon toteuttamista. Uudistuksen alkuvaiheessa näyttää käyvän niin, että maakunnat ajautuvat rahoitukselliseen kriisiin, koska taloutta ei pystytä sopeuttamaan lakiluonnoksissa esitetyssä ajassa. Sopeuttamiskeinot vaativat aina merkittävästi aikaa. Jo uudistuksen myötä tapahtuva palkkojen harmonisointi tulee aiheuttamaan 2-3 % kustannustason nousun henkilöstökustannuksiin puhumattakaan tietojärjestelmiin ja uuden hallintoportaan rakentamiseen liittyvistä transaktiokustannuksista. Maakunnille säädetty velvollisuus rajoittaa omistajaohjauksen kautta koko maakuntakonsernin investointeja on myös ongelmallinen. Miten omistajaohjauksella voidaan käytännössä rajoittaa tytäryhtiöiden päätäntävaltaa toimia osakeyhtiölain edellyttämissä puitteissa. Jo kuntakonserni omistajaohjauksessa on törmätty tähän ongelmaan. Maakuntien rahoituksen turvaamiseksi tulisi rakentaa vastaavanlaiset mekanismit kuin kunnillakin on Kuntien takauskeskuksen ja Kuntarahoituksen osalta.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaaajien määrä: 1

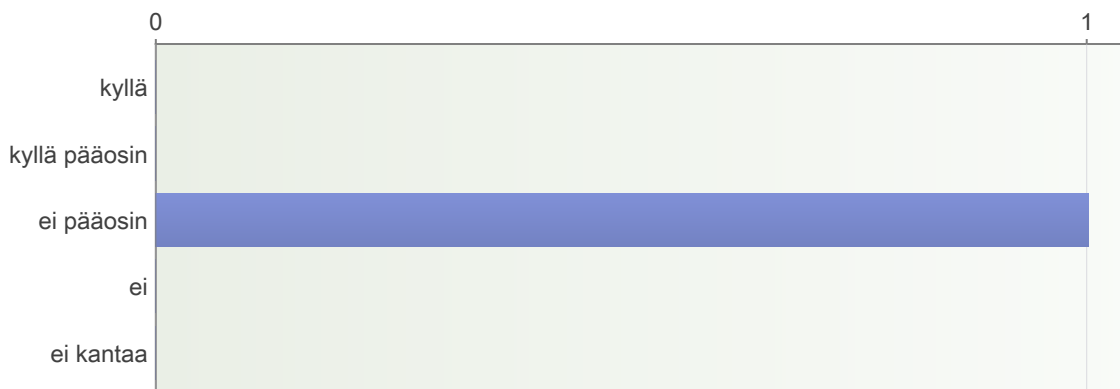

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Säännös mahdollistaa maakuntien palvelujen rakenteelliset uudistukset ja keskittämisen, jolla vaikutusta laatuun, turvallisuuteen ja kustannuksiin. Tietyissä palveluissa keskittäminen tarkoituksenmukaista. Maakunnat kuitenkin erilaisia palvelutarpeiltaan ja palvelu lähellä asiakasta on ymmärrettävissä eri tavoin. Lähipalvelun vahvempi määrittäminen olisi tarkoituksenmukaista. Saatavuuden ja saavutettavuuden toteutumista lain tarkoittamalla tavalla vaikea arvioida, kun valinnanvapauden vaikutus ei käytettävissä. Tulevat maakunnat erilaisia valinnanvapauden toteuttamisen osalta (tuottajien saatavuus). Vaikea arvioida, miten toteutuu maakunnan vaikutusmahdollisuudet suurempiin kokonaisuuksiin kootuista palveluista (11§ 3. mom.).

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

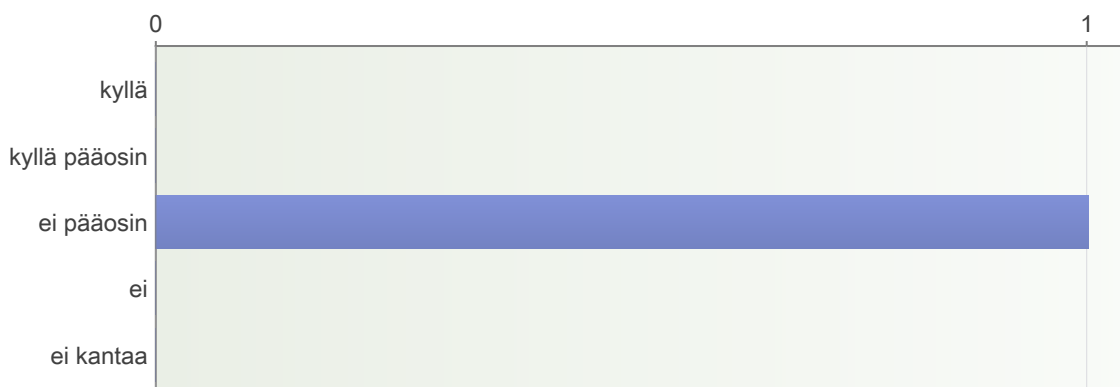

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhteistyösopimukseen sisältyvät osa-alueet laajoja ja monia asiakokonaisuuksia sisältäviä. Maakunnan mahdollisuus itsehallintoon vaarantuu, koska yhteistyösopimukset sitovia ja samaan aikaan valtion ohjausvalta maakunnan toimintaan vahvaa. Miten yhteistyösopimuksen sitovuus suhteutuu valtion ohjausmekanismeihin? Haasteena tulee olemaan yhteisen tahtotilan saavuttaminen yhteistyösopimuksen osa-alueiden osalta.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

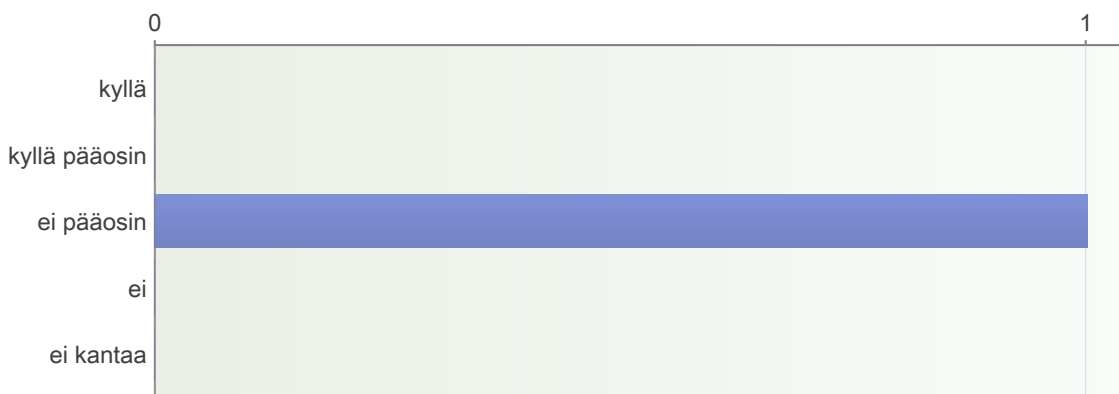

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Asiakaslähtöinen integraatio toteutuakseen tarkoittaa perus- ja erityispalvelujen integraatiota sekä soteperuspalvelujen ja maakunnan sotepalvelujen ja kuntien hyvinvointipalvelujen integraatiota ja yhteistyömallien toimivuutta. Lakiluonnokseen sisältyy vahvaa esh:n keskittämistä ja lakivalmistelu on toteutettu esh:n vahvistamisen näkökulmasta. Vahva keskittäminen uhka asiakaslähtöiselle integraatiolle. Valinnanvapauden vaikutus, monituottajamalli, yhtiöittämisvelvollisuus haaste asiakaslähtöisen integraation toteutumiselle. Valtion ohjaus on lakiluonnoksen mukaan vahvaa sekä maakunnan rooli järjestäjänä muuttaa maakunnan ohjausroolia omistaja-, sopimus ja markkinaohjaukseen. Integraation toteuttaminen edellyttää asiakas- ja potilastietojärjestelmien saavutettavuutta tuottajien osalta sekä tietoturvan asianmukaista toteutusta ao. tietoa hyödynnettäessä.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystoimissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

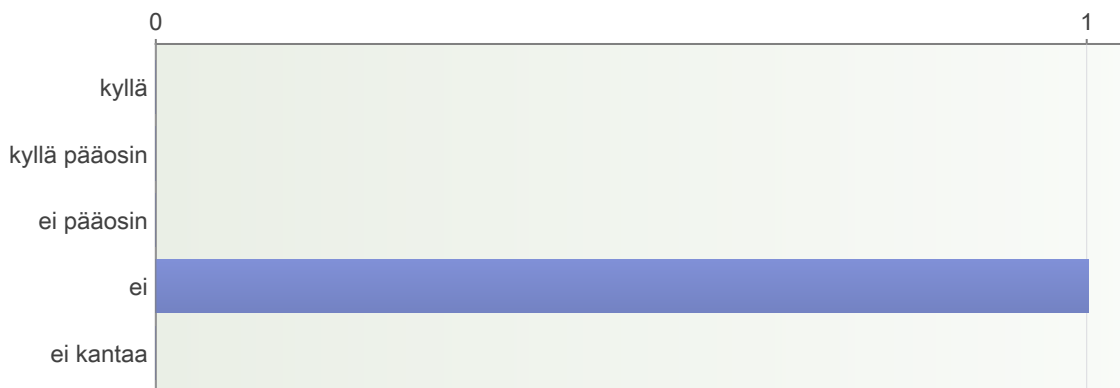

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtion vahvan ohjauksen mahdollisuutta vaikuttaa maakuntien toimintamallien tehostumiseen ja kustannusten kehityksen leikkaamiseen vaikea arvioida. Lakiluonnoksen perusteella valtion valvonta kohdentuu maakunnan toimintaan kokonaisuutena. Voisiko valtion roolina olla strateginen ohjaaminen? Maakunnan itsehallinto ja oman maakunnan kokonaisuuden hallinta ja tarkoituksenmukainen palvelujen toteutus vahvassa valtion ohjauksessa. Valtion ohjausmekanismi luo kankean hallintojärjestelmän. Valtion vahva ohjaus ei tue tarkoituksenmukaista valinnanvapauden toteutusta maakunnassa.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

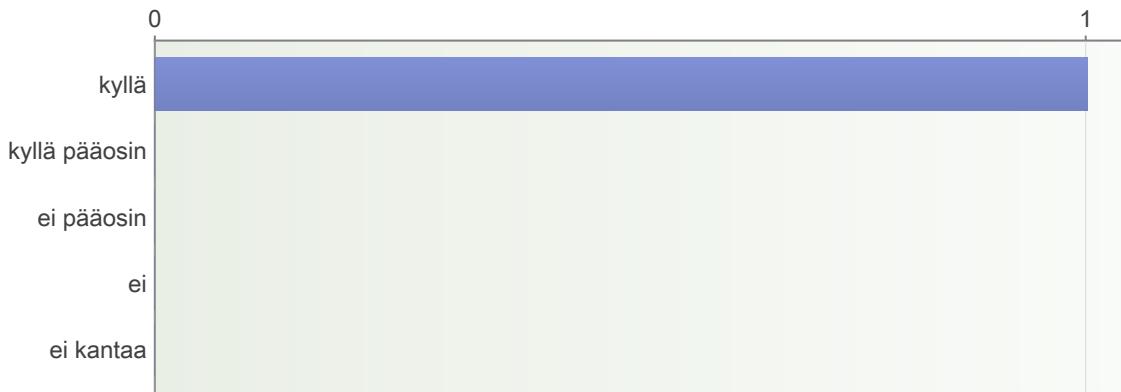

Avoimet vastaukset: ei

- Palvelulaitokset: Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttäisi tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämiselle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä eikä vakuuttavia perusteluita. Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulisi poistaa kokonaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

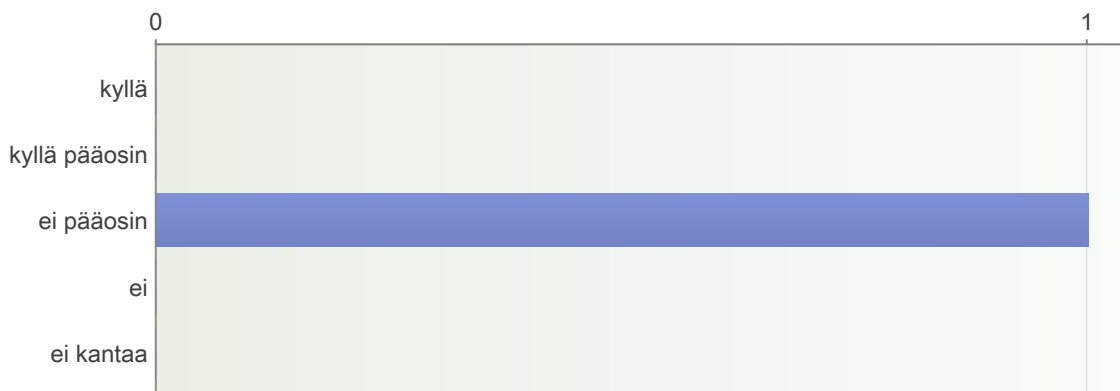
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

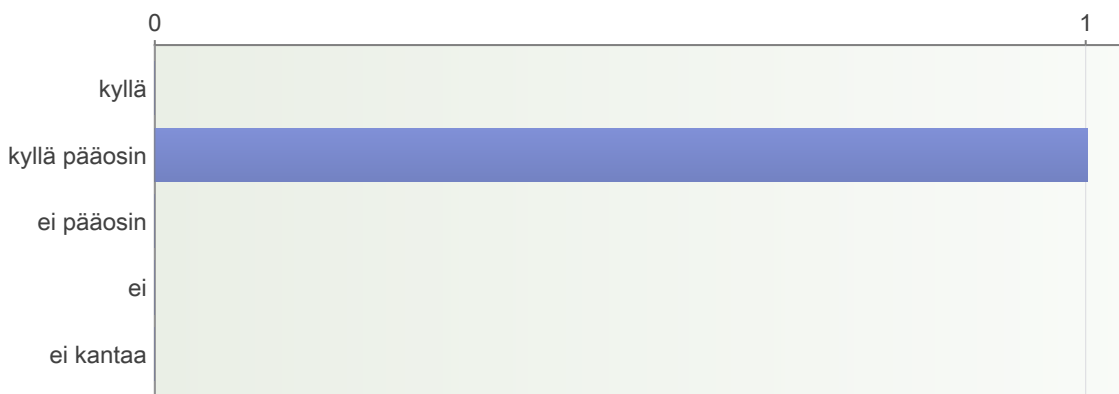
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava. Voimaantulolakiin mukaan maakunnan liitto asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen laissa mainittujen viranomaisten sopimuksen mukaisesti. Valmistelutoimielimellä on laaja valmisteluvastuu maakunnalle siirtyvien tehtävien, siirtyvän omaisuuden ja henkilöstön, tietojärjestelmien, aloittavan maakunnan talouden sekä luottamus- ja viranhaltijaorganisaatioin valmistelussa. Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin. Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei voitane todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisista viranhaltijoista. Jos viranhaltijat/virkamiehet jäävät taustaorganisaatioidensa palvelukseen, heihin sovelletaan sitä lainsäädäntöä, joka velvoittaa kyseistä taustaorganisaatiota. Viranhaltijat/virkamiehet tulisi palkata väliaikaishallinnon palvelukseen. Työntantajana toimisi silloin maakunnan liitto. Heidän siirrettäisiin 1.1.2019 maakunnan palvelukseen liikkeen luovutusperiaatteella. Säännöksen 3 momentin mukaan valmistelutoimielin voi nimittää henkilöitä vain määräajaksi palvelussuhteisiin enintään vuoden päähän voimaantulon voimaantulosta. Mikäli määräajaksi määritellään yksi vuosi, miten toimitaan ajanjakson 1.8–31.12.2018 osalta? Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtäviin ja toimivaltaan (voimaantulon 7 §) tulee lisätä tehtäväksi perustaa yhteistoimintalain mukainen yhteistoimintaelin väliaikaishallinnon toimikaudeksi. Kouvolan kaupunki vastaa kooltaan puolta Kymenlaakson maakunnasta ja se on nykyisistä maakunnan alueen julkisista toimijoista suurin. Vaarana on, että sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu edellyttää erityisesti Kouvolan kaupungilta resurssien ohjausta uudistuksen valmisteluun. Kunnissa tämä johtaa merkittävässä asemassa olevan osaamisen siirtymiseen pois kunnan omista muutosjärjestelyistä. Palveluita luovuttavan tahon (kunta) oikeusturva vaarantuu, jos sen keskeiset osaajat toimivat vastaanottavan tahon (maakunnan väliaikaishallinnon toimielin) lukuun tilanteessa, joka vastaa liiketoiminnan siirtoa. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuteen, sopimuksiin, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti. Väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Lähtökohtana näyttäisi olevan, että nykyinen

työnantaja myöntää virkavapaata ja vapauttaa viranhaltijan maakunnan valmistelutehtäviin. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuteen, sopimuksiin, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti valtion varoista.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

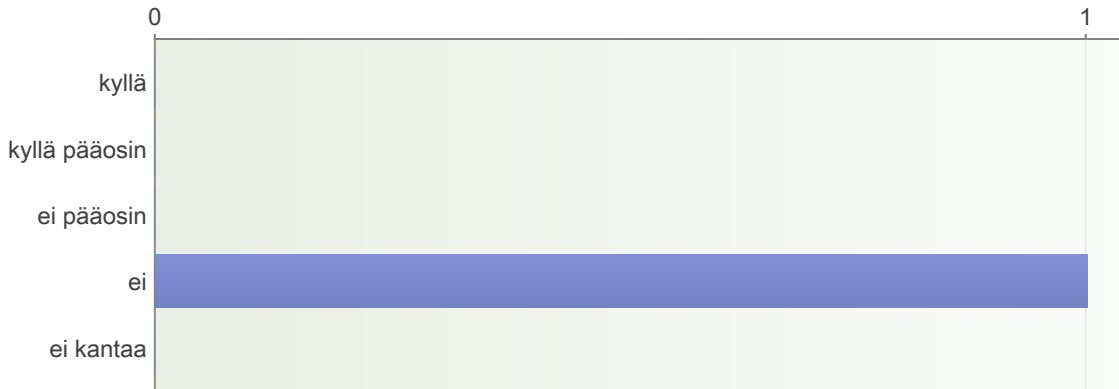
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Ehdotukseen ns. voimaanpanolaista on valmisteltu muun muassa liikkeen luovutukseen liittyvät säädökset. Henkilöstön siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein kaikkien henkilöstöryhmien osalta (mm. sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen, maakuntien liittojen tai valtionhallinnon henkilöstö). Valittu mekanismi (liikkeen luovutus) on perusteltu ja järkevä, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta. 1.8.2014 voimaan tullut oppilas- ja opiskelijahuoltolaki asetti opiskeluhuollon painopisteen yhteisölliseen työhön. Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittäminen ja johtaminen on tarkoituksenmukaisinta organisoida kunnan sivistyspalveluista käsin. Koulutuksen järjestäjä vastaa lain mukaan siitä, että opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus: koko kouluyhteisölle kuuluvan opetussuunnitelman mukaista opiskeluhoitoa ja opiskeluhuollon palveluita on selkeintä toteuttaa samassa linjassa yhteisten suunnitelmien pohjalta. Yhteisöllisen opiskeluhuollon yhtenä tehtävänä on koulun toimintakulttuurin kehittäminen lasten ja nuorten hyvinvointia ja oppimista tukeväksi. Kehittämistoimintaan ja yhteistyöhön osallistuminen onnistuu parhaiten organisaation sisältä. Siksi uudistuksessa tulisi turvata koulutuksen järjestäjille mahdollisuus säilyttää itsellään opiskeluhuollon kokonaisvaltainen ja suora ohjaus keskeisten sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöiden ja muun resursoinnin osalta. Useimmissa suurissa kaupungeissa (esim. Helsinki, Espoo, Tampere, Jyväskylä, Lahti, Oulu, Kouvola) psykologi- ja kuraattoripalvelut ovat osana sivistyspalveluita. Voimaanpanolain 16 §:ssä säädetään yhteistoiminnasta. Lain 1 momentti koskee yhteistoimintaa liikkeen luovutuksen yhteydessä (luovuttavat työnantajat ja luovutuksensaajat). Lain perusteluissa todetaan yhteistoiminnan muodoksi kuitenkin myös yhteistoiminta väliaikaishallinnon aikana. Tästä syystä voimaanpanolain 16 §:ään tulisivin lisätä myös 2 momentti joka kuuluu: Väliaikaishallinnon tulee käsitellä henkilöstön edustajien kanssa tämän lain 7 §:n mukaiset valmistelutoimielimen tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvat asiat yhteistoimintalain mukaisesti

yhteistoimintaelimessä siinä laajuudessa, mitä yhteistoimintalaissa edellytetään.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

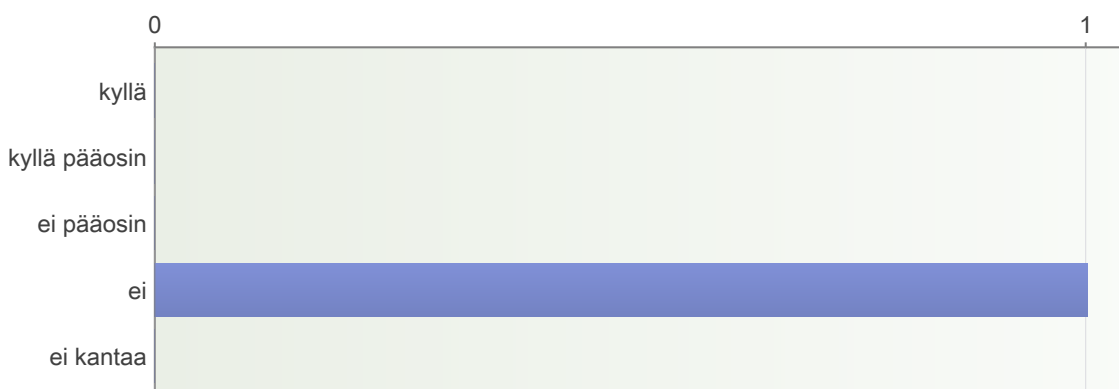
- Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa sille osapuolelle, joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Lakiluonnoksissa esitetty siirtymäaika (3+1 vuotta) on aivan liian lyhyt, jotta kunnat voisivat varautua ja valmistautua tuleviin palveluverkkomuutoksiin. Etenkin sote-palveluissa on todennäköistä, ettei vuokrasopimuksia monilta osin jatketa, koska sote-integraation syventyessä ja digitalisaation luomia mahdollisuuksia hyödyntämällä saattaa merkittävä osa nykyisestä kiinteistömassasta jäädä tarpeettomaksi palvelutuotannon näkökulmasta tarkastellen. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset tulisikin korvata kunnille täysimääräisesti, koska muutoin ajaudutaan tilanteeseen, jossa maakunta saa säästöt, mutta kunta joutuu kattamaan tappiot. Sote-kiinteistöjen vuokramäärityksiin tulisi luoda valtakunnalliset ohjeet, koska kuntien sisäiset vuokrat eroavat kymmeniä prosentteja toisistaan. Tyhjiin toimitilojen riski on Kouvolan osalta noin 28,6 miljoonaa euroa. Kaikki rakennukset on tehty vuokralaisen erityistarpeita vastaaviksi ja ovat hankalasti muunnettavissa muuhun käyttöön. Lisäksi sote-kiinteistöjä omistavat kaupunkien omistamat asunto-osakeyhtiöt. Uudistusta tehtäessä on vaarana, että myös kuntien omistamat asunto-osakeyhtiöt ajautuvat kriisiin, jos näiden omistamien sotekiinteistöjen käyttötarve tulee muuttumaan. Katettaisiinko tappiot verovaroin, jos maakunta ei vuokraisikaan enää kiinteistöjä vai joutuuko asunto-osakeyhtiö nostamaan vuokria koko asuntokannan osalta. Lakiluonnoksissa tulee myös huomioida yksityisille yrityksille ja sote-toimialalla toimiville esim. vanhustentukiyhdistyksille kuntien antamien takausten riskit peruskuntiin. Näidenkin sopimusten osalta tulisi turvata vuokrasopimusten pituus samaan tyyliin kuin kunnillakin. Kunnan maankäytön ja elinvoiman kehittämisen näkökulmasta olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lakiesityksen 31§:n mukaan valtakunnalliselle kiinteistöyhtiölle siirtyvä omaisuus voitaisiin palauttaa kunnille, ilman kuntien siihen antamaa suostumusta. Jos edetään lakiesitysten mukaisesti, kuntayhtymien maapohjaa tulee siirtää vain sote-toiminnan edellyttämä määrä. Omaisuuden siirtojen tulee kohdella kuntia ja maakuntaa veroneutraalisti. Tämä tarkoittaa,

että Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää säännökset varainsiirtoverovapaudesta, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia. Lakiesityksissä tulee huomioida mahdolliset arvonlisäveroseuraamukset kunnille. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on sitoutunut Kymenlaaksossakin miljoonien edestä arvonlisäveroja, jotka on tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Uudistuksen yhteydessä ei tule siirtää arvonlisäveroihin liittyviä palautuksia maakunnalle tai muulle toimijalle. Irtaimen omaisuuden siirtyminen: Voimaanpanolain 21 §:n mukaan ”Maakunnalle siirtyy 1 päivänä tammikuuta 2019 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat osakeyhtiöiden osakkeita lukuun ottamatta.”

Omaisuuden siirroissa tulee noudattaa Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjaa ja Suomessa kuntien ja valtion välisissä omaisuusjärjestelyissä jo vakiintuneita oikeusperiaatteita. Lakiehdotukset lähtevät siitä, että kyse olisi omaisuuden suorasta siirtymisestä, eikä osakkeista maksettaisi kunnalle korvausta. Osakeyhtiölain 7 §:mukaan Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että osakkeenomistajalla, yhtiöllä tai muulla henkilöllä on oikeus lunastaa muulta omistajalta kuin yhtiöltä toiselle siirtyvä osake. Lunastuslausekkeessa on määrättävä, keillä on lunastusoikeus ja miten useiden lunastukseen oikeutettujen keskinäinen etuoikeus määräytyy. Lunastuslausekkeessa voi olla myös osakkeen hinnan määräytymiseen liittyviä ehtoja. Jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin, lunastusoikeus koskee kaikenlaisia saantoja. Sote-lainsäädännössä tulisikin pyrkiä ratkaisemaan, miten kuntien ja kuntayhtymien sekä yksityisen toimijan yhteisyrityksen eli yhteisessä omistuksessa olevan osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä ja/tai osakassopimuksessa mainittuihin lunastuslausekkeisiin suhtaudutaan. Lakiehdotusten lähtökohtana on, että kunnat eivät voi olla mukana sote-palvelujen tuottamisessa. Yhden toimialan rajaaminen kunnan omistusten ulkopuolelle on ristiriidassa kunnan perustehtävää, itsehallintoa ja oikeuskäytäntöä koskevien periaatteiden kanssa. Se herättää myös kysymyksen, voidaanko esim. kuntien energiaomistukset siirtää yksinkertaisella lainsäädännöllä esim. maakunnille. Kouvolan kaupunki yhtyy Kuntaliiton näkemykseen, että kuntien tulee voida olla omistajina sote-palveluja tuottavissa yhtiöissä. Tämä on kunnan perustehtävän ja alueen elinvoiman kannalta tärkeää. Kuntien pitäisi olla mahdollista olla osakkaana sellaisissa sote-palveluita tuottavissa yhtiöissä, jotka toimivat kilpailutilanteessa markkinoilla riippumatta siitä, onko kysymys valinnanvapauden piiriin kuuluvasta toiminnasta vai sellaisesta toiminnasta, jossa maakunnan palvelulaitos on päättänyt hankkia markkinoilta esim. julkisena hankintana tai asiakasetelin avulla. Irtaimistosta ja kalustostakin tulisi kuntien saada korvaus. Lakiluonnokset aiheuttavat kunnissa omaisuusjärjestelyjä ennen uudistusta. Ainakin osa kunnista realisoi omaisuuttaan jollekin rahoituslaitokselle ja tekee leasing-sopimuksen, joka siirtyy lakiluonnoksen mukaan maakunnalle. Irtaimen omaisuuden ja kaluston osalta saattaa aiheutua tulevalle maakunnalle merkittäviä kustannuksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

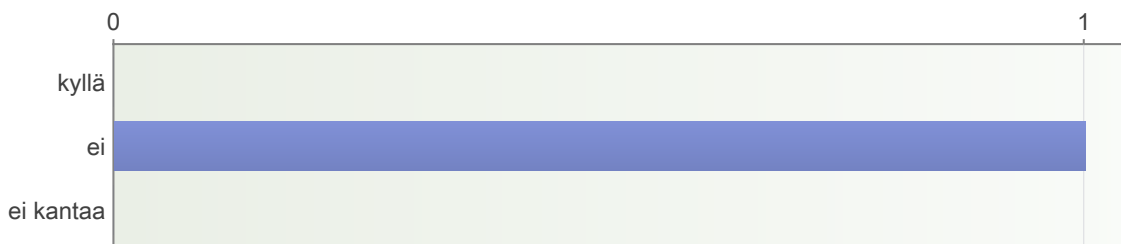

Avoimet vastaukset: ei

- Kuntien verotusoikeuden rajaaminen on veronmaksajien näkökulmasta perusteltua, mutta ei kuntien näkökulmasta. Rajaaminen voi johtaa kuntien kustannuksien kasvuun kohonneina lainanhoitokuluina. Kun verotusoikeutta rajoitetaan, on rahoituslaitoksilla insentiivi nostaa lainojen marginaaleja. Samanaikaisesti kuntien suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa, kun jäljelle jääneillä pienemmällä tulovirroilla pitäisi vastata kasvavasta lainakannasta. Kunnille tulisikin säätää vaikka oikeus hakea erityislupaa korottaa veroprosenttiaan lakiluonnoksessa mainittuja rajoja enemmän.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

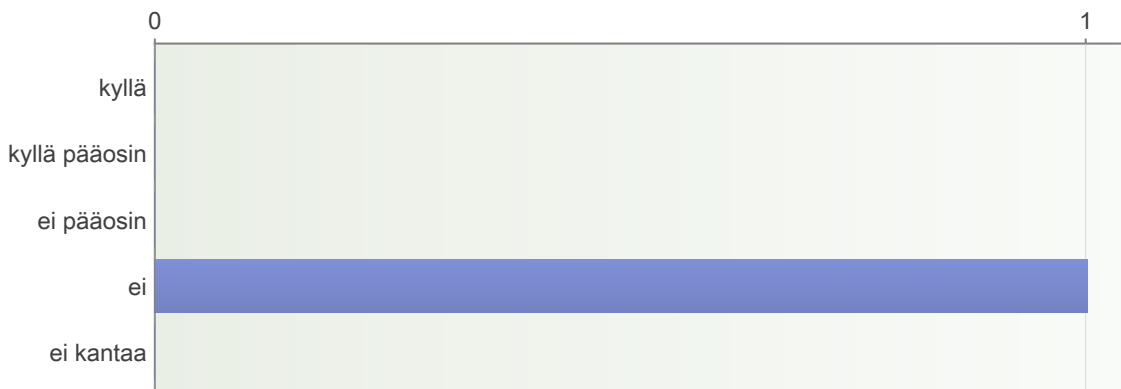

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakunnat eivät saa aitoa itsehallintoa, koska niille ei tule verotusoikeutta. Minkä vuoksi pitää perustaa uusi hallinnon taso, joka toimii valtionhallinnon etäpisteenä, kun sotepalvelut pystyttäisiin järjestämään esim. kuntayhtymämalleilla samaan tapaan.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

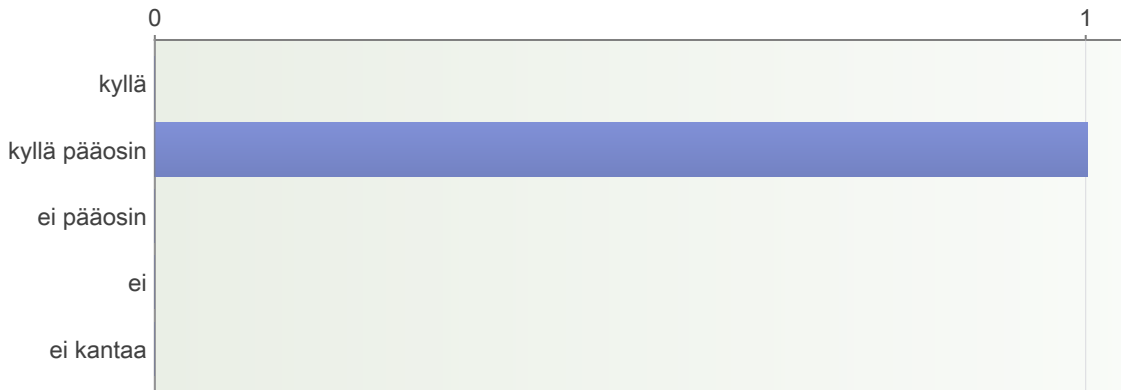

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien rahoituslaissa ei oteta huomioon sitä, että maakunnat eivät ole samanlaisia maan eri osissa. Jotkin maakunnat toimivat kasvukeskusalueilla ja niihin kohdistuvat rahoitustarpeet poikkeavat merkittävästi harvaan asuttujen maakuntien tilanteesta, jossa väki vähenee ja palveluita on tarpeen keskittää maakuntakeskuksiin. Rahoitusperiaatteen vastaista on maakuntalakiin sisältyvät alijäämien kattamisvelvoitteet, maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä kustannuskasvun leikkaustavoite. Lisäksi maakuntahallinnon perustamiseen liittyy merkittäviä transaktiokustannuksia (palkkojen harmonisointi, ICT kustannukset, tukipalvelujen osioptimointi kuntien välillä), mikä merkitsee koko julkisen talouden osalta sitä, että tavoiteltu 3 mrd. euron säästö muuttuu pikemminkin vastaavan suuruiseksi kustannukseksi.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

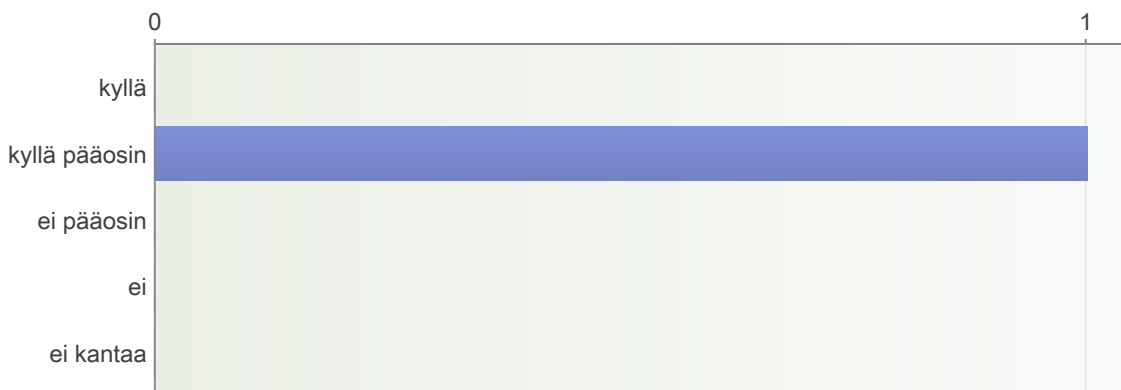

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kouvolan kaupunki yhtyy Kuntaliiton lausuntoon.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Aika on riittävä, mikäli tuotettavat sosiaali- ja terveystalvet pystytään kuvaamaan yhteismitallisesti joka puolella Suomea. Kynnyskysymys on myös se, miten valinnanvapautta tullaan toteuttamaan, koska julkisesti ja yksityisesti tuotettavat palvelut eroavat toisistaan. Sitooko yksityisiä palveluntuottajia samat mitoitusohjeet kaikissa palveluissa kuten julkistakin tuottajaa. Lähtökohtaisesti kaikesta palvelujen tuottamiseen liittyvästä

mitoitussäännöstöstä tulisi luopua, jotta mm. digitaalisuuden hyödyntämistä toteutettaisiin täysimittaisesti.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

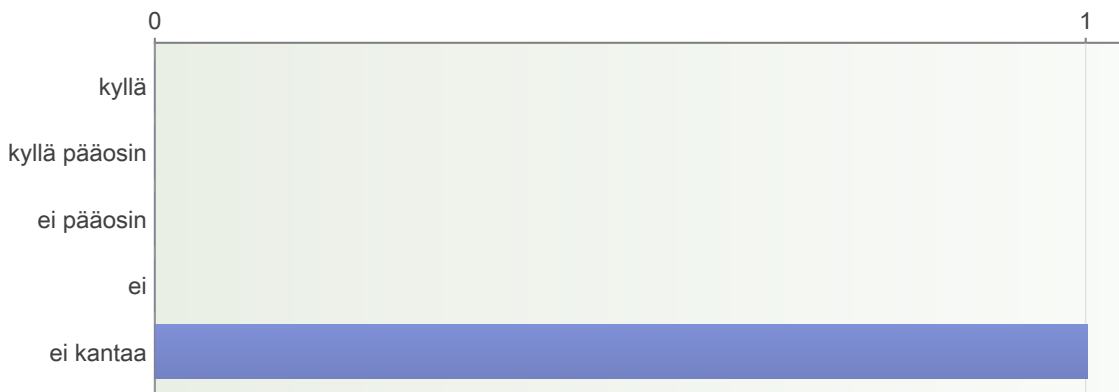
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan rahoituslaissa esitetyllä kapitaatioperiaatteella olisi voimakkaita kielteisiä vaikutuksia palveluverkolle sekä palvelujen yhdenvertaisuudelle. Rahoituslain 14§ perustuu pelkästään asukasluunpohjaiseen tarkasteluun ja on pelastustoimen kannalta epäreilu. Se ei ota huomioon haja-asutusalueita eikä riskikeskittymiä, jotka tekevät pelastustoimen tuottamisesta kalliimpaa. Pelastustoimen rahoitus tulisi muodostua yksinomaan rahoituslain 3§:n mukaisesti. Palvelujen tarve on painoarvolla 89%, joka muodostuisi nykyisistä kustannuksista. Sen voidaan katsoa huomioivan niin haja-asutusalueet kuin alueen riskitkin. Asukasluvun vaikutus olisi ainoastaan 10% ja toimialan edistämisen painoarvo 1%.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?

(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

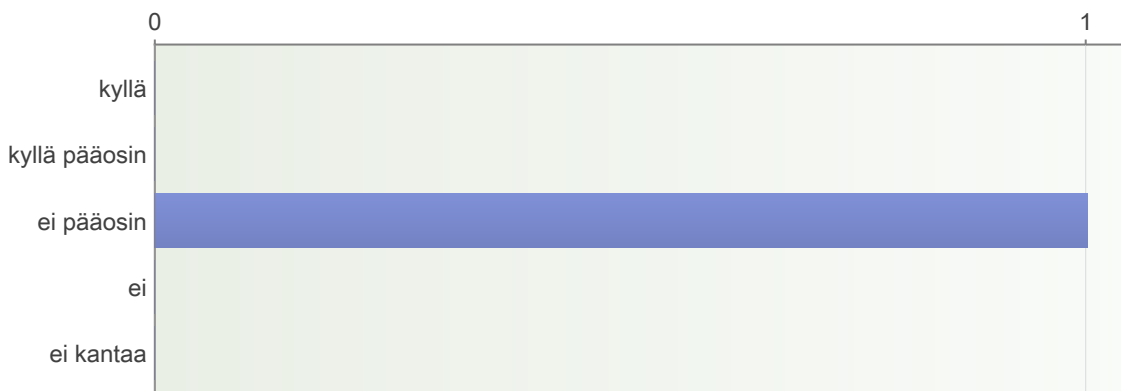

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudistusta tehtäessä ei ole tehty riittävästi kuntiin kohdistuvaa vaikutusten arviointia. Tämän vuoksi tasausjärjestelmien toimivuudesta ei ole varmuutta. Valtionosuusjärjestelmää pitäisi tarkastella kokonaisuutena uudistusta tehtäessä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

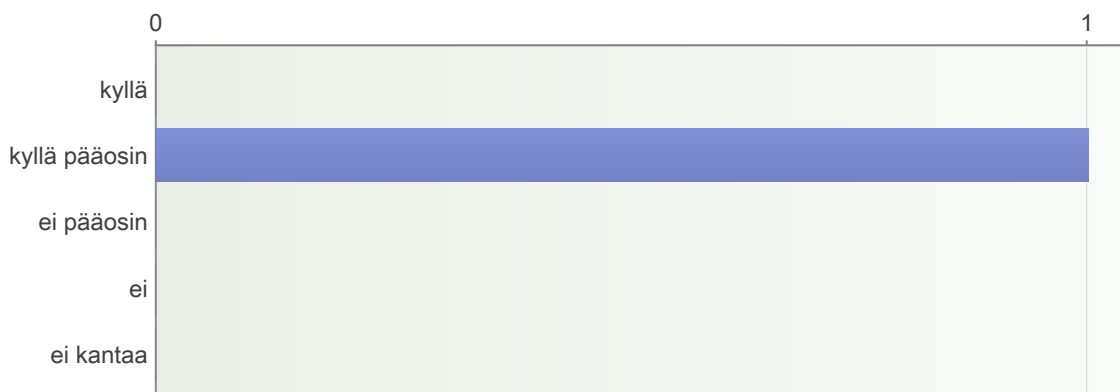
- Maakuntauudistus tulee vaikuttamaan kuntien rahoituspohjaan merkittävästi. Uusien kriteerien painoarvo jää uudistuksessa merkityksettömäksi, koska valtionosuusjärjestelmällä on ollut aikaisemmin kuntien välisiä kustannus-, tarve-, ja tulopohjaa tasaava vaikutus. Nyt maakuntaan siirtyy merkittävä osa palveluita, joten koko vos. järjestelmä tulee uudistaa kuntaan jäljelle jäävien palvelujen näkökulmasta. Lisäksi kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rooli ja työnjako maakunnan välillä on epäselvä.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kouvolan kaupunki yhtyy Kuntaliiton näkemyksiin asiasta.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

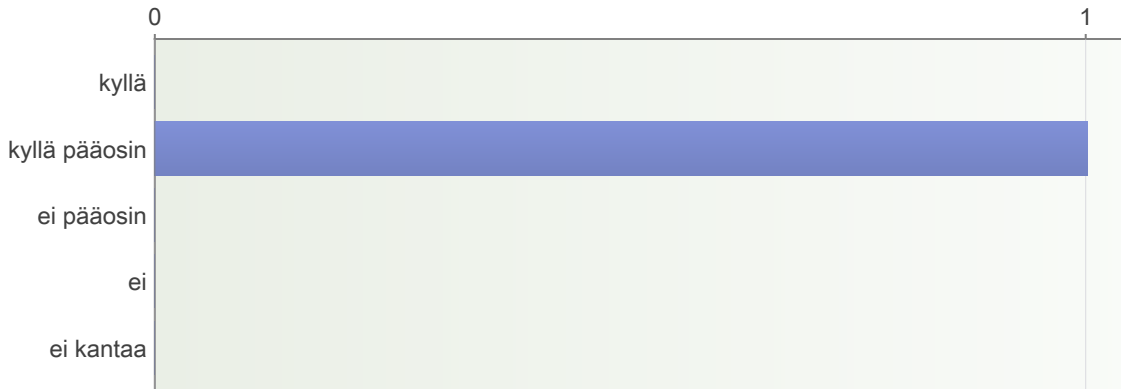

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka laajenee koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa. Konsernin yritykset voivat myös vakuuttaa Kevassa. Tämä on tärkeää eläkejärjestelmän rahoituksen näkökulmasta. Jäsentyhteisöjen eläkemaksu keskimäärin on saman tasoinen kuin työntekijän eläkelain mukainen keskimääräinen työnantajan eläkevakuutusmaksu, mikä on myös hyvä asia. Lisäksi tulee huolehtia myös siitä, että tasausmaksu ei nouse kohtuuttoman suureksi.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Laki Kevasta annetun lain muuttamisesta: Tasausmaksu: Tasausmaksu on toistaiseksi tarpeellinen ja sen jakautumisperuste maakuntien ja kuntien kesken on oikea. Tasausmaksun suuruutta vuosittain esitettäessä ja vahvistettaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon ensisijaisena perusteena sen hetkinen todellinen eläkemeno ja että Kevan kaikki jäsenyhteisöt pystyvät toimimaan kilpailukykyisesti markkinoilla. Varhe-maksut: Varhe-maksuja koskevaa säätelyä tulee tässä yhteydessä muuttaa. Kuntatyönantajien vastuu työkyvyttömyyseläkkeelle siirtävästä palkansaajasta tulisi olla vain kaksi vuotta liikkeen luovutuksesta eli lähtökohtaisesti 31.12.2020 saakka. Tämän jälkeen varhe-maksusta vastaa se työnantaja maakuntakonsernissa, jonka palveluksessa palkansaaja on. Ns. voimaanpanolain 15 § – Lisäeläketurva: Lakisääteinen lisäeläketurva tulee turvata ainoastaan henkilöille, jotka siirtyvät kuntien tai kuntayhtymien palveluksesta liikkeen luovutuksessa suoraan maakuntiin tai palvelulaitoksiin. Lisäksi tämä oikeus voidaan turvata liikkeen luovutuksessa suoraan osakeyhtiömuotoisena perustettaviin palvelukeskuksiin siirtyville henkilöille. Palvelussuhteen yhtäjaksoisuusedellytyksen tulee kuitenkin täyttyä.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

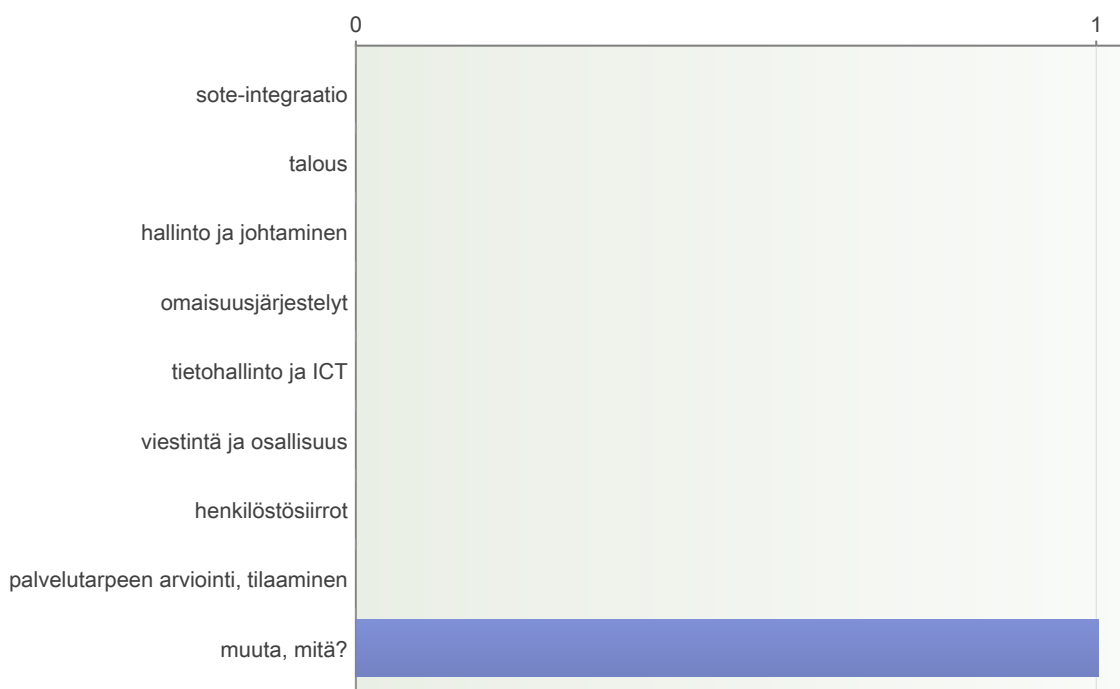
- Lakiluonnoksen mukaan tekniikka- ja ympäristöpalveluista ympäristöterveydenhuolto siirtyisi maakunnalle. Myös rakennusvalvonta voidaan tietyin edellytyksin siirtää. Parhaat käytännöt murenevat, kustannukset lisääntyvät ja paikallisuus katoaa. Henkilöstöä on lisättävä ”molemmissa päissä.” Toiminta-alue on vaikeampi hahmottaa. Hallinnon etäännyessä ns. hyvä hallinto rapistuu. Yleisvaikutelma on, että nykyisiä kunnalle kuuluvia ympäristöterveyspalveluja tai muitakaan lupapalveluja ei tulisi siirtää maakunnalle. Tarkoituksenmukainen kokonaisuus pirstoutuu. Paikallinen yhteistyö on välttämätön yksittäisiä ratkaisuja tehtäessä. Kommunikointi onnistuu parhaiten lähellä. Toisiaan tukevia palveluja ovat esim. maankäytön suunnittelu ja rakennusvalvonta sekä ympäristönsuojelu ja terveysvalvonta.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Eri toimijoiden välistä valmistelutyötä tulee koordinoida selkeämmin, esimerkiksi valtionhallinnon sekä kuntien ja kuntayhtymien henkilöstöä koskevaa valmistelua. Valmistelun tueksi tarvitaan henkilöstöön liittyvän tiedon käsittelyä tukeva järjestelmä. Valmisteluun tarvitaan rahoitusta jo heti vuoden 2017 alussa keskeisiä valmistelutehtäviä hoitavan päätoimisen projektihenkilöstön palkkaamiseen. Yhteistoiminnan organisointiin maakunnissa tarvitaan valtakunnalliset ohjeistukset hyvissä ajoin.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.